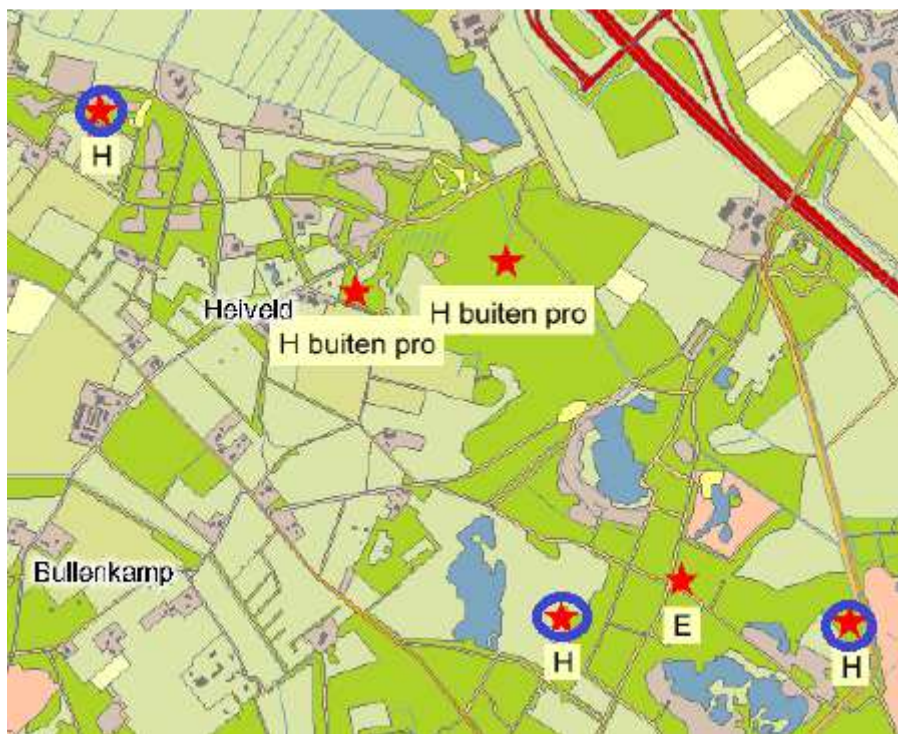

Rapportage controle eekhoornenclaves Overasseltse en Hatertse Vennen

19 april 2014, Hans Hollander

Aanleiding

In 2013 zijn herstelwerkzaamheden uitgevoerd in de Overasseltse en Hatertse Vennen tussen Wijchen en Nijmegen. Met de kap van 37 ha bos is een belangrijke factor in de verdroging van de aanwezige vennen weggenomen en komt er ruimte voor herstel van het heidelandschap. In verband met effecten op de functies van het bos voor de eekhoorn is een Flora- en faunawet ontheffing aangevraagd voor de kapwerkzaamheden. Op grond hiervan zijn 3 horsten in het projectgebied aangeduid (figuur 1), waaromheen een aantal bomen niet is gekapt. Deze zijn aangeduid als 'eekhoornenclaves'. De eekhoorns die gebruik maakten van de nesten zouden dit tijdens en na de kap tijdelijk nog kunnen blijven doen. In die zin is het laten bestaan van de 3 eekhoornenclaves te zien als tijdelijke mitigerende maatregel.

Figuur 1. Projectgebied en de 3 eekhoornenclaves. H = Horst; de drie 'eekhoornenclaves' zijn met een blauwe cirkel weergegeven. 'Buiten pro'(jectgebied): op deze locaties is niet gekapt. E = zichtwaarneming. De oorspronkelijke bron van deze waarnemingen is onbekend (kaart verkregen van SBB).

Vraagstelling

Harry Woesthuis van Staatsbosbeheer heeft gevraagd, in het voorjaar van 2014 de 3 eekhoornenclaves te controleren op aanwezigheid van eekhoorns of sporen van eekhoorns. Op basis van de controleresultaten kunnen de als tijdelijk voorziene enclaves alsnog worden gekapt dan wel een meer permanente status krijgen.

Methode

De 3 'eekhoornenclaves' zijn in het veld gemarkeerd met oranje banden/strepen. De projectgrens waarbinnen gekapt is, is in het veld gemarkeerd met blauwe stippen op de bomen. Alle 3 de enclaves zijn in maart en april 2014 2x bezocht. Het bezoekschema is opgenomen in tabel 1. Bij het eerste bezoek is de nestlocatie gezocht en gefotografeerd (bijlage 1). De gehele enclave is afgezocht naar vraatresten (kegels, eetplaatsjes) en uitwerpselen. Tevens is gezocht naar aanwezige individuen. Tevens zijn zichtwaarnemingen van eekhoorns in de directe omgeving (straal van enkele honderden meters) nagezocht (eigen waarnemingen en via www.waarneming.nl).

De bezoeken zijn onderdeel van een grootschaliger inventarisatie naar het actueel voorkomen van eekhoorns in de Overasseltse en Hatertse Vennen (Hollander, in prep.).

Enclave	Bezoek 1	Bezoek 2
Munnekeveld	7 maart 2014	28 maart 2014
Nabij Kersjesven	7 maart 2014	11 april 2014
Bocht Sint Walrickweg	7 maart 2014	17 april 2014

Tabel 1. Bezoekschema controle eekhoornenclaves.

Resultaten

De resultaten zijn samengevat in tabel 2. In de enclaves Munnekeveld en nabij Kersjesven zijn de betreffende horsten aangetroffen, niet in de bocht van de Sint Walrickweg. Alleen bij de enclave op Munnekeveld zijn vraatsporen aangetroffen. Uitsluitend de resultaten m.b.t. de eekhoornenclaves zijn weergegeven. Overige resultaten m.b.t. eekhoorn in het kader van de gebiedsinventarisatie worden later in 2014 gerapporteerd (Hollander, in prep.).

Enclave	Datum 1	Datum 2	Zichtwaarnemingen
Munnekeveld	Nest, vraatsporen	Nest, vraatsporen	25-02-14; 1 ex < 100 m
Nabij Kersjesven	Nest	Nest	Omgeving, ouder
Bocht Sint Walrickweg	-	-	-

Tabel 2. Resultaten controle eekhoornenclaves.

Discussie

De resultaten leiden tot de volgende bevindingen

- Onder het nest op Munnekeveld zijn tijdens beide bezoeken vraatresten aangetroffen. De nestlocatie sluit in oostelijke en westelijke richting met doorlopende beplanting aan op actueel eekhoornleefgebied. Op 25 februari 2014 werd binnen 100 m een eekhoorn gezien, die het fietspad ten noorden van de nestlocatie overstak richting de boomgaard ten westen van het moestuincomplex. Naar verwachting wordt het nest nog steeds gebruikt en gezien de geringe mate van verstoring en voldoende voedsel- en verbindingsmogelijkheden, blijft dit een geschikte nestlocatie.
- In de enclave nabij het Kersjesven is een fors nest aanwezig (oud horst). Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat het nest actueel nog door eekhoorns wordt gebruikt. Daarentegen zijn er wel sporen gevonden van gebruik door roofvogels (2 konijnenschedels), die suggereren dat het nest dan wel de enclave tijdelijk of onregelmatig wordt gebruikt als rust- of eetplaats door predatoren. In het aangrenzende perceel zijn wél vraatsporen van eekhoorns aangetroffen. Dit sluit aan op bospercelen met meer vraatsporen van eekhoorns. Op www.waarneming.nl zijn zichtwaarnemingen ingevoerd in de directe omgeving in 2006, 2010 en 2011. Recent zijn er geen zichtwaarnemingen ter plaatse bekend. De openheid (kans op predatie) en geringe oppervlakte (weinig voedsel ter plekke), maken de locatie minder geschikt. Op korte afstand is wel voldoende voedsel aanwezig (aangrenzend perceel), maar daar zijn ook potentiële nestlocaties aanwezig.
- De enclave in de bocht van de Sint Walrickweg ligt zeer geïsoleerd ten opzichte van overige bospercelen. De bomenrijen langs de weg vormen in theorie een verbinding naar die bospercelen. De enclave is te klein om als zelfstandig leefgebied voor een eekhoorn(paar) te dienen. Er is eenvoudig te weinig voedsel en te weinig variatie in voedsel (uitsluitend grove den). Om te foerageren zouden de dieren daarom dagelijks grote afstanden moeten afleggen naar bospercelen met meer voedsel. Dit verhoogt de sterftetekans (aanrijdingen, predatie). Het zou teveel energie kosten en te weinig opleveren dit dagelijks te doen, zeker als er jongen zouden zijn. Het perceel is daarbij te open en aanwezige eekhoorns zouden eenvoudig prooi kunnen vallen aan predatoren (o.a. havik). Daarbij is sprake van verstoring langs de (op gezette tijden) drukke Sint Walrickweg. Al met al is deze enclave dit vanuit ecologisch oogpunt vrij ongelukkig

gekozen. Er is geen enkele aanwijzing gevonden dat de enclave (nog) door eekhoorns wordt gebruikt. Op www.waarneming.nl zijn geen zichtwaarnemingen van eekhoorns in de directe omgeving van de enclave bekend.

Conclusies en aanbevelingen

Uitsluitend de enclave op Munnekeveld is nog onderdeel van actueel leefgebied van de eekhoorn. Gezien de verbinding met actueel leefgebied in de directe omgeving, verdient het aanbeveling deze enclave een permanente status te geven, d.w.z. geen kap te laten plaatsvinden en de huidige situatie te handhaven.

Beide andere enclaves vormen geen actueel leefgebied van eekhoorns. Het nest nabij het Kersjesven is niet meer bewoond; het nest in de bocht van de Sint Walrickweg is niet (meer) aangetroffen. Beide enclaves kunnen uit oogpunt van de (tijdelijke) mitigerende maatregel t.b.v. eekhoorns, worden gekapt.

Bijlage 1. Foto's nesten.

	
<p>Horst nabij Kersjesven (07-03-14)</p>	<p>Enclave bocht Sint Walrickweg (07-03-14)</p>
	
<p></p>	<p>Horst Munnekeveld (07-03-14)</p>